

Veiledningsmateriale for bruk av standardkrav og - kriterium til transport i offentlige anskaffelser

Versjon 1.6

Sist oppdatert: 20.05.2022

Innhold

1.0 Innledning	2
1.1 Skjematisk oversikt over krav som hører sammen.....	2
1.2 Om ulike drivstofftyper	3
2.0 Markedsdialog	4
3.0 Minimumskrav – standardformuleringer	6
3.1 Veiledning i bruk av minimumskrav	7
4.0 Tildelingskriterium	9
4.1 Veiledning tildelingskriteriet	9
4.2 Evaluering av tildelingskriteriet.....	10
5.0 Kontraktsvilkår	11
5.1 Veiledning i bruk av kontraktkrav	11
6.0 Kontraktsoppfølging	12
6.1 Kjøretøyrapportering	12
6.2 Evaluering av kjøretøyrapportering	13
6.3 Reaksjon.....	14
6.4 Kontrollrapport	16
Oversikt oppgaver: Kontraktsoppfølging transportkrav.....	17

Dette dokumentet og tilhørende skjemaer er publisert av prosjektet «Klimarådgivning i anskaffelser» i regi av Viken fylkeskommune og Klima Østfold. En stor inspirasjon er hentet fra Oslo kommune, og mye av innholdet både i dette dokumentet og skjemaene er hentet direkte fra Oslo kommune med tillatelse. Videre er innholdet supplert med erfaringer fra prosjektet.

Dokumentet og tilhørende skjemaer vil bli oppdatert etter behov. Siste versjon finnes på klimaradgivning.no

1.0 Innledning

Dette dokumentet inneholder veiledning for bruk av minimumskrav og tildelingskriterium til offentlige anskaffelser av varer og tjenester som genererer transport. I dokumentet finnes det formuleringer som kan brukes i konkurransedokumentene og veiledning om når de ulike krav- og kriterieformuleringene bør benyttes og hvordan det bør brukes. Tilhørende dette dokumentet er det også et excel-skjema til bruk som tildelingskriterium, samt tilhørende evalueringskjema.

Dokumentet omhandler transportkrav og -kriterier knyttet til varer og tjenester som leveres til det offentlige og som genererer transport. Dokumentet omhandler kun siste transportledd (last mile). Kravene omfatter ikke kjøp av kjøretøy eller maskiner.

Når det skal settes transportkrav og/eller -kriterier i anskaffelser anbefales det å gjennomføre en markedsdialog for å undersøke hvor modent markedet er for å benytte kjøretøy som går på elektrisitet, hydrogen eller biogass. For å finne ut av dette anbefales det å ha en markedsdialog (se eget avsnitt).

September 2021 kom DFØ med en handlingsplan for økt andel klima- og miljøvennlige offentlige anskaffelser og grønn innovasjon ([lenke](#)). Transport blir trukket fram som ett av hovedprioriteringene og det pekes spesielt på disse innkjøpsområdene som spesielt relevant å stille transportkrav:

- Drosjer (pasientreiser, TT-tjenester og skoleskyss)
- Håndverker- og servicetjenester
- Leveranser av varer
- Avfallsinnsamling
- Bygg og anlegg – aktiviteter på anleggsområdet
- Bygg og anlegg – massetransport til/fra anleggsområdene.

Krav og kriterier i dette dokumentet er tiltenkt brukt for de de fire første punktene. Kravene og kriteriet som omtales i dette dokumentet kan benyttes fritt. Det er også fritt å gjøre endringer og tilpasninger etter ønske og behov.

Det legges opp til at det kan benyttes både minimumskrav, tildelingskriterium og kontraktkrav. Det legges også opp til å kunne brukes en kombinasjon av minimumskrav og tildelingskriterium.

Det anbefales at miljøkrav rettet mot transport ikke er utformet som kvalifikasjonskrav. Kvalifikasjonskrav er bedre egnet for å sikre at leverandørene har den erfaringen og gjennomføringsevnen som kreves for den aktuelle anskaffelsen.

Krav og kriterier som kan kopieres og brukes inn i konkurransedokumentene innrammet og markert med «». Veiledningstekst på lysegrønn bakgrunn er kun ment som veiledning til innkjøpere og skal ikke brukes i konkurransedokumentene. Tekst med rød skriftfarge må endres slik at det passer med øvrig tekst som brukes i konkurransedokumentene.

1.1 Skjematisk oversikt over krav som hører sammen

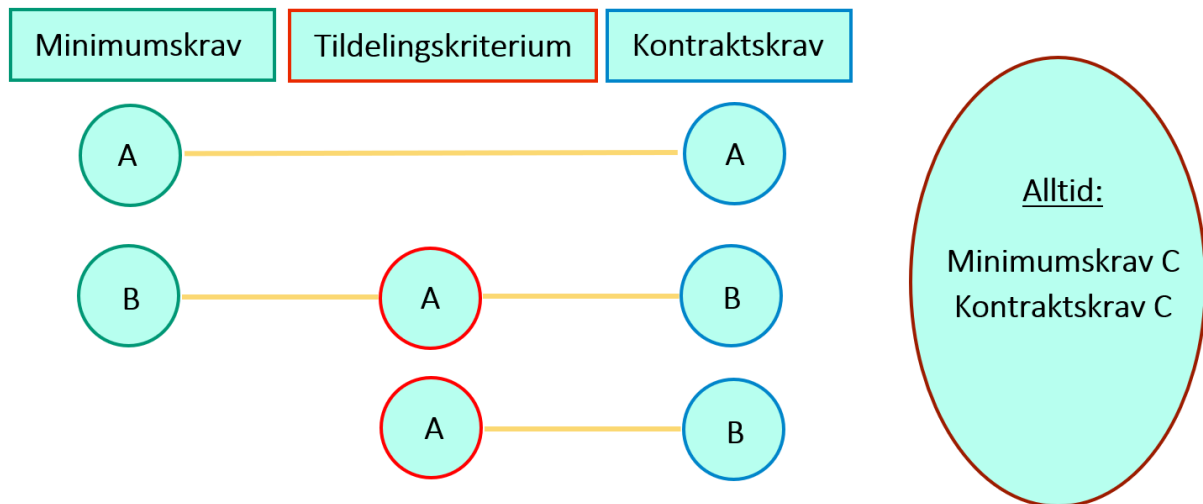
Alle minimumskrav, tildelingskriteriet og kontraktkrav i dette dokumentet er markert med en bokstav (A, B eller C) for å lettere kunne skille og henvise riktig.

Nedenfor følger en oversikt over de kombinasjonene som inneholder krav på ulike steder i konkurransedokumentene som bør benyttes i samme konkurranser.

Minimumskravene og tildelingskriteriet er utformet slik at de kan benyttes uavhengig av hverandre. I noen anskaffelser vil markedsdialogen tilsi at minimumskrav er tilstrekkelig og at det dermed er

overflødig å benytte tildelingskriterium. I andre tilfeller når markedet for fossilfrie kjøretøy på elektrisitet, hydrogen og biogass er veldig umodent vil det være best egnet å kun benytte tildelingskriterium. I noen tilfeller vil det derimot være egnet å bruke en kombinasjon av både minimumskrav og tildelingskriterium. Kravene og kriteriet er utformet slik at de både kan benyttes separat eller i kombinasjon. Oversikten under viser hvilke krav og kriterier som passer sammen og kan kombineres.

Oversikt over krav og kriterier som passer sammen og kan kombineres:

1.2 Om ulike drivstofftyper

I alle kravene og kriteriene er det kjøretøy som går på elektrisitet, hydrogen og biogass som blir etterspurt. Disse tre drivlinjene er i alle kravene og kriteriene likestilt.

Det er ikke lagt opp til at anskaffelsene etterspør øvrig biodrivstoff. Årsaken er det nasjonale omsetningspåbudet for biodrivstoff og Miljødirektoratets konklusjon om at det offentlige ikke bør etterspørre biodrivstoff i sine anskaffelser. Biogass er ikke omfattet av omsetningspåbudet. Miljødirektoratets vurdering finnes [her](#).

2.0 Markedsdialog

Om det bør benyttes minimumskrav, tildelingskriterium eller en kombinasjon bør avgjøres ut fra hvor modent det aktuelle leverandørmarkedet er. For å få finne ut dette er det viktig å gjennomføre en markedsdialog. Transportsektoren er i rask utvikling, og kjøretøy på elektrisitet, hydrogen og biogass blir mer og mer vanlig i stadig flere leverandørmarkeder.

Det anbefales at dersom 3 eller flere av de aktuelle leverandørene kan gjennomføre kontrakten ved bruk av kjøretøy på elektrisitet, hydrogen eller biogass bør det stilles som et minimumskrav.

Formuleres som minimumskrav (3 av 5 bruker el, hydrogen eller biogass)	Formuleres som tildelingskriterium (1 av 5 bruker el, hydrogen eller biogass)
Leverandør 1: 	Leverandør 1:
Leverandør 2: 	Leverandør 2:
Leverandør 3: 	Leverandør 3:
Leverandør 4: 	Leverandør 4:
Leverandør 5: 	Leverandør 5:

Illustrasjon: Oslo kommune

Markedsdialogen kan skje ved å gjennomføre leverandørkonferanse, en-til-en møter med aktuelle leverandører, som en veiledende kunngjøring på Doffin eller som epost til aktuelle leverandører.

I noen bransjer vil leverandør kunne benytte seg av et transportselskap som gjennomfører transportarbeidet som vil være underleverandør på avtalen. Det kan da forekomme at ulike tilbydere benytter seg av samme transportselskap. Det er ikke nødvendig med 3 ulike transportselskaper (underleverandører) kan levere på el, hydrogen eller biogass så lenge det er 3 ulike hovedleverandører.

Under er det formulert spørsmål som kan brukes i markedsdialogen. Det anbefales å minimum bruke disse eller tilsvarende spørsmål. Spørsmålene kan endres etter behov.

Spørsmål til leverandører	Formål og oppfølging
Kan leverandøren eller underleverandøren gjennomføre all transporten på kontrakten (last-mile) med kjøretøy som går på elektrisitet (hel-elektrisk), hydrogen eller biogass?	Hvis 3 eller flere leverandører svarer «Ja»: benytt minimumskrav A og C.
Kan leverandøren eller underleverandøren gjennomføre deler av transporten i kontrakten (last-mile) med kjøretøy som går på elektrisitet (hel-elektrisk), hydrogen eller biogass? Hvis ja, i hvilket omfang?	Hvis flere enn 3 svarer på omtrent samme nivå: benytt minimumskrav B og C og evt. kombiner med tildelingskriteriet. Hvis varierende eller negativ respons – bruk tildelingskriteriet og minimumskrav C.

Det kan være aktuelt å også stille spørsmål om andre forhold rundt kjøretøy, drivstoff, logistikk og utføringen av transport i anskaffelsen. Dersom det er ønskelig med mer kunnskap om transportløsninger i leverandørmarkedet er det listet opp flere generelle spørsmål under som kan benyttes i markedsdialogen. Formålet med spørsmålene til leverandørene bør være å finne mer ut av leverandørmarkedet, og svarene bør brukes til å formulere konkrete, ambisiøse og realistiske krav og kriterier i anskaffelsen. For at leverandører skal kunne svare på spørsmålene best mulig bør det gis en introduksjon til anskaffelsen og omfanget.

Øvrige eksempler på spørsmål til markedsdialog med leverandører

1. Gjennomfører leverandøren transport av varene selv, eller benyttes det underleverandør(er)?
2. Hva slags type kjøretøy vil hovedsakelig benyttes i denne kontrakten (varebiler, distribusjonsbil osv.)?
3. Har leverandør planer om å skifte ut fossile kjøretøy til fossilfrie de nærmeste årene? I så fall, i hvilket omfang?
4. Er det deler av avtalen som er urealistisk med bruk av kjøretøy el, hydrogen eller biogass (i deler av kommunen, deler av året, annet)?
5. Kan det stilles fossilfrie transportkrav eller -kriterier tidligere i verdikjeden?
6. Er det andre viktige poenger vi bør vite om/ta hensyn til knyttet til fossilfri transport i denne anskaffelsen?

3.0 Minimumskrav – standardformuleringer

I tabellen under finnes kravformuleringer som kan kopieres og benyttes som kravspesifikasjon i konkurransegrunnlaget.

Krav	Kravformulering	Dokumentasjonskrav ved tilbud
A	<p>«Alle kjøretøy som benyttes på denne kontrakten skal gå på elektrisitet (hel-elektrisk), hydrogen eller biogass.</p> <p>Oppdragsgiver vil kun unntaksvis godta at andre drivstoff benyttes i kontrakten ved spesielle hendelser, for eksempel ved at kjøretøy på elektrisitet, hydrogen eller biogass er ødelagt, på verksted eller lignende. Ved slike tilfeller skal bruk av annet drivstoff forhåndsgodkjennes av oppdragsgiver og kan maksimalt benyttes i opptil én uke.»</p> <p><u>Alternativ tilleggssetning der det er hensiktsmessig:</u> «Oppdragsgiver aksepterer en unntaksperiode de første 6 månedene fra kontraktsoppstart til kravet skal være innfridd»</p>	<p>«Leverandøren skal legge ved en oversikt over kjøretøy som skal benyttes i kontraktperioden. Oversikten skal inneholde registreringsnummer på alle kjøretøyene.»</p> <p><u>Alternativ tilleggssetning:</u> «, eller dokumentasjon på bestilling/leasing av kjøretøy.»</p>
B	<p>«Minimum X% av [oppmøtene/oppdragene] på kontrakten hvert år skal gjennomføres med kjøretøy på elektrisitet (hel-elektrisk), hydrogen eller biogass.</p> <p>[Velg ett av de to påfølgende avsnittene.] [Alternativ 1 – ved bruk av «oppmøter»:] Alle oppmøter på oppdragsgivers lokasjoner i kontrakten telles likt uavhengig av hvor oppmøte finner sted. Et oppmøte regnes som en levering eller stopp ved oppdragsgivers virksomhet. Dersom det leveres flere leveranser på en rute, telles ett oppmøte per lokasjon. Oppmøter til andre formål enn leveranser eller utføring av oppdrag for denne kontrakten medregnes ikke.</p> <p>[Alternativ 2 – ved bruk av «oppdrag»:] Alle oppdrag på denne kontrakten telles likt. Et oppdrag kan være ett enkeltoppdrag, en leveranse, en servicerute, en rode eller lignende, avhengig av hvilken type tjeneste kontrakten omhandler. Dersom det gjennomføres flere leveringer eller transportetapper for oppdragsgiver som en del av en rute så tilsvarer ruten ett oppdrag. Transport til andre formål enn utføring av oppdrag for denne kontrakten medregnes ikke.»</p> <p><u>Alternativ tilleggssetning der det er relevant:</u> «Meroppfyllelse av kravet vil gi poeng som en del av evalueringen av tildelingskriteriet X.»</p>	<p>«Leverandøren skal legge ved en oversikt over kjøretøy som skal benyttes i kontraktperioden. Oversikten skal inneholde registreringsnummer på alle kjøretøyene.»</p>
C	<p>«Leverandør skal uoppfordret levere statistikk på alle brukte kjøretøy på kontrakten. Statistikken skal leveres ved disse tidspunktene:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6 måneder etter kontraktsignering 	<p>Ingen (kun bekreftelse).</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Ett år etter kontraktsignering • To år etter kontraktsignering • Tre år etter kontraktsignering • Fire år etter kontraktsignering <p>Ved alle rapporteringer skal vedlagt excelskjema «Kjøretøyrapportering» benyttes. Ved hvert rapporteringstidspunkt skal det rapporteres for det siste gjennomførte tidsintervallet.</p> <p>Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å be om hyppigere rapportering eller endre på disse rapporteringstidspunktene.»</p>	
--	---	--

3.1 Veiledning i bruk av minimumskrav

Krav A

Kravet benyttes dersom markedsundersøkelsen viser at minimum 3 leverandører kan levere transport med kjøretøy på elektrisitet, hydrogen eller biogass. Hvis dette minimumskravet benyttes skal det **ikke** benyttes tildelingskriterium for kjøretøy, men i stedet kontraktkrav A.

Ingen skjemaer er nødvendig når dette minimumskravet benyttes. Husk å benytte dokumentasjonskravet. Det må kontrolleres at kjøretøyene oppfyller kravene. En enkel sjekk om kjøretøyene oppfyller kravene som er stilt er å undersøke bokstavene i skiltnummeret (registreringsnummeret).

- Elektriske kjøretøy: EL, EK, EV, EB, EC, ED
- Hydrogenkjøretøy: HY
- Gasskjøretøy: GA

Statens vegvesens verktøy for kjøretøysopplysninger kan også benyttes (klikk [her](#)). Ved å skrive inn registreringsnummer på oppgitte kjøretøy får man informasjon om hvilke drivstoff kjøretøyene går på (under «mål og vekt»).

Ved enkelte anskaffelser kan det være hensiktsmessig at leverandør får en kortere periode på seg til å oppfylle kravet. Dette vil være aktuelt dersom 3 leverandører vil kunne levere med kjøretøy på elektrisitet, hydrogen eller biogass i løpet av kort tid. I slike tilfeller kan den alternative tilleggssetningen benyttes.

Krav B

Kravet kan benyttes når minimum 3 leverandører har gitt tilbakemelding om at deler av transporten kan leveres med fossilfrie kjøretøy. Tilpass prosentandelen etter tilbakemeldingene fra markedsdialogen. Kravet bør alltid kombineres med kontraktkrav B.

Husk å benytte dokumentasjonskravet. Det må kontrolleres at kjøretøyene oppfyller kravene. En enkel sjekk om kjøretøyene oppfyller kravene som er stilt er å undersøke bokstavene i skiltnummeret (registreringsnummeret).

- Elektriske kjøretøy: EL, EK, EV, EB, EC, ED

- Hydrogenkjøretøy: HY
- Gasskjøretøy: GA

Statens vegvesens verktøy for kjøretøysopplysninger kan også benyttes (klikk [her](#)). Ved å skrive inn registreringsnummer på oppgitte kjøretøy får man informasjon om hvilke drivstoff kjøretøyene går på (under «mål og vekt»).

Dette minimumskravet er godt egnet å kombineres med tildelingskriteriet. Benytt i så fall den alternative tilleggssetningen.

Når benytte «oppmøter» og når benytte «oppdrag»?

Det må velges å enten benytte parameteren «oppmøter» eller «oppdrag». Det anbefales å bruke «oppmøter» i alle konkurranser hvor vareleveringen eller tjenesteytingen vil skje hos oppdragsgivers virksomheter. Dette vil være for de aller fleste kontrakter, slik som for eksempel levering av næringsmidler, kontorrekvisita eller håndverkertjenester.

I kontrakter hvor leveransen eller tjenesteytelsen ikke vil finne sted ved oppdragsgivers virksomheter anbefales det å bruke «oppdrag». Det kan for eksempel være ulike konkurranser på drift og vedlikehold av veier.

Både ved bruk av «oppmøter» og «oppdrag» må leverandøren ha tilstrekkelig med informasjon til å kunne fylle ut og gi et forpliktende tilbud. Det bør derfor etterstrebes i konkurransegrunnlaget å si noe om estimert omfang, slik som for eksempel tidligere antall oppdrag eller lignende. I tilfeller hvor oppdrag utføres med en fast frekvens til bestemte adresser, for eksempel ved matvareanskaffelser eller renovasjonstjenester, bør leverings- eller hentekalender legges ved kunngjøringen.

Krav C

Dette kravet til statistikk bør alltid inkluderes i konkurransedokumentene og kan benyttes som minimumskrav og/eller et kontraktsvilkår. Det kan kombineres med alle minimumskravene og tildelingskriteriet og er viktig for oppfølging av kontrakten. Husk å legge ved skjemaet «Kjøretøysrapportering» ved kunngjøringen slik at leverandøren helt fra starten er klar over at dette skal benyttes.

MERK! I skjemaet «kjøretøysrapportering» må det presiseres om det skal brukes «oppmøter» eller «oppdrag» både i fanen «info» og fanen «kjøretøysrapportering» Alt dette er merket med **rød skrift** i skjemaet.

4.0 Tildelingskriterium

Det er laget et tildelingskriterium som skal tilfredsstillere ulike typer anskaffelser og som kan kombineres med minimumskrav. Leverandøren med det beste tilbudet på tildelingskriteriene vil få 10 poeng, mens det blir gitt en poengscore som gjenspeiler relevante forskjeller til øvrige tilbud. Poengene kan så multipliseres med den angitte vekten til kriteriet.

Tilhørende tildelingskriteriet er det et evalueringsskjema. Evalueringsskjemaet skal ikke kunngjøres med konkurransen. Besvarelsen fra tilbyderne kopieres rett over i evalueringsskjemaet og poengene regnes ut automatisk.

Tildelingskriterium	Formulering	Dokumentasjonskrav
A	«Bruk av klimavennlige kjøretøy til å gjennomføre leveranser i henhold til denne kontrakten. Tilbyder skal beskrive andel av [oppmøtene/oppdragene] på kontrakten som skal gjennomføres med kjøretøy på elektrisitet, hydrogen og biogass hvert år [utover minimumskravet]. Tilbyder skal fylle ut vedlegg XX. Se også vedlegget for mer informasjon.»	Leverandøren skal legge ved ferdig utfylt vedlegg XX som inkluderer dokumentasjon på kjøretøy som skal benyttes.

4.1 Veiledning tildelingskriteriet

I kriteriet skal tilbyder beskrive andelen av oppmøtene eller andelen av oppdragene på kontrakten hvert år som skal skje med ulik type drivstoff. Kriteriet egner seg godt å kombinere med minimumskrav B.

Når benytte «oppmøter» og når benytte «oppdrag»?

Det må velges å enten benytte parameteren «oppmøter» eller «oppdrag». Det anbefales å bruke «oppmøter» i alle konkurranser hvor vareleveringen eller tjenesteytingen vil skje hos oppdragsgivers virksomheter. Dette vil være for de aller fleste kontrakter, slik som for eksempel levering av næringsmidler, kontorrekvisita eller håndverkertjenester.

I kontrakter hvor leveransen eller tjenesteytelsen ikke vil finne sted ved oppdragsgivers virksomheter anbefales det å bruke «oppdrag». Det kan for eksempel være ulike konkurranser på drift og vedlikehold av veier.

Både ved bruk av «oppmøter» og «oppdrag» må leverandøren ha tilstrekkelig med informasjon til å kunne fylle ut og gi et forpliktende tilbud. Det bør derfor etterstrebes i konkurransegrunnlaget å si noe om estimert omfang, slik som for eksempel tidligere antall oppdrag eller lignende. I tilfeller hvor oppdrag utføres med en fast frekvens til bestemte adresser, for eksempel ved matvareanskaffelser eller renovasjonstjenester, bør leverings- eller hentekaldener legges ved kunngjøringen.

MERK! I skjemaet må det presiseres om det skal brukes «oppmøter» eller «oppdrag» både i fanen «info» og fanen «transport». Pass også på å oppgi riktig nivå på minimumskrav og at opplysningene i om vektingen av kontraktsårene er likt som tiltenkt i evalueringen. Alt dette er merket med **rød skrift** i skjemaet.

Merk også at minimumskravet må være på samme nivå for alle kontraktsårene for at evalueringsskjema skal fungere.

Dersom tildelingskriteriet benyttes uten å kombineres med minimumskrav B skal den øverste linja (på oransje bakgrunn) i skjemaet som beskriver minimumskravet settes lik 0 eller skjules.

Tilbyder skal også fylle ut lista med registreringsnummeret på kjøretøyene som skal brukes. Lista skal dokumentere at informasjonen tilbyder fyller ut i skjemaet er korrekt. Det må kontrolleres at kjøretøyene stemmer overens med det tilbyder har angitt i skjemaet. En enkel sjekk om kjøretøyene oppfyller kravene som er stilt er å undersøke bokstavene i skiltnummeret (registreringsnummeret).

- Elektriske kjøretøy: EL, EK, EV, EB, EC, ED
- Hydrogenkjøretøy: HY
- Gasskjøretøy: GA

Statens vegvesens verktøy for kjøretøysopplysninger kan også benyttes (klikk [her](#)). Ved å skrive inn registreringsnummer på oppgitte kjøretøy får man informasjon om hvilke drivstoff kjøretøyene går på (under «mål og vekt»).

4.2 Evaluering av tildelingskriteriet

Til tildelingskriteriet er det et tilhørende evalueringsskjema. Utfylt skjema fra leverandør kan enkelt kopieres over til evalueringsskjema og poengene regnes automatisk ut. Det er én fane per tilbud hvor besvarelsen fra leverandøren kopieres rett over. Poengene regnes automatisk ut og vises både øverst og i fanen «oppsummering». Leverandøren med høyest karakter vil få 10 poeng mens det blir gitt en poengscore som gjenspeiler relevante forskjeller mellom beste tilbud og øvrige tilbud.

I evalueringsskjema må nivå på et eventuelt minimumskrav velges i rullegardinmenyen. Dersom det ikke er satt noen minimumskrav til bruk av kjøretøy på elektrisitet, hydrogen eller biogass settes det lik 0 eller linja skjules. Det går også an å endre vekten på kontraktsårene i fanen så lenge summen blir 100%. Pass i så fall på at det er sammenfattende informasjonen i fanen «info» i tildelingskriteriet.

5.0 Kontraktsvilkår

Kontraktkrav	Formulering
A	«Leverandøren forplikter seg til kun å benytte kjøretøy som går på elektrisitet (hel- elektrisk), hydrogen eller biogass i gjennomføringen av kontrakten. Leverandøren skal til enhver tid kunne redegjøre for hvilke kjøretøy som benyttes og kunne levere statistikk slik beskrevet i konkurransedokumentene. Leverandør skal også oversende kopi av vognkort på forespørsel fra oppdragsgiver.»
B	«Leverandøren forplikter seg til å benytte kjøretøyteknologier og/eller drivstofftyper [i henhold til minimumskravene i konkurransegrunnlaget og] oppgitt i tilbudsbesvarelsen. Nye kjøretøy eller drivstofftyper som introduseres i løpet av kontraktsforholdet skal være minst like klima- og miljøvennlige som opprinnelig avtalt. Leverandøren kan ikke introdusere kjøretøy eller gjøre endringer som ville ført til en lavere poengsum for tildelingskriteriet. Oppdragsgiver skal varsles på forhånd ved endringer. Leverandøren skal til enhver tid kunne redegjøre for hvilke kjøretøy som benyttes og kunne levere statistikk slik beskrevet i konkurransedokumentene. Leverandør skal også oversende kopi av vognkort på forespørsel fra oppdragsgiver.»
C	«Hvis leverandøren ikke oppfyller miljøkravene eller ikke leverer i henhold til tilbudsbeskrivelse, kan oppdragsgiver ilegge en dagmulkt for den tiden misligholdet foregår. Dagmulksats for brudd på miljøbestemmelser, slik som avvik for avtalte kjøretøy- eller drivstoffteknologier, utgjør kr xx ekskl. mva. per hverdag. Ved gjentatte eller grove brudd på miljøbestemmelsene kan oppdragsgiver heve kontrakten.»

5.1 Veiledning i bruk av kontraktkrav

I kontrakten oppsummeres miljøkravene som er brukt og det legges til ytterligere informasjon om hvordan kravene vil bli fulgt opp i kontraktsperioden.

I kontrakten må **enten** kontraktkrav alternativ A eller alternativ B velges:

Alternativ A brukes hvis det stilles minimumskrav til at alle kjøretøyene på kontrakten skal gå elektrisitet, hydrogen eller biogass.

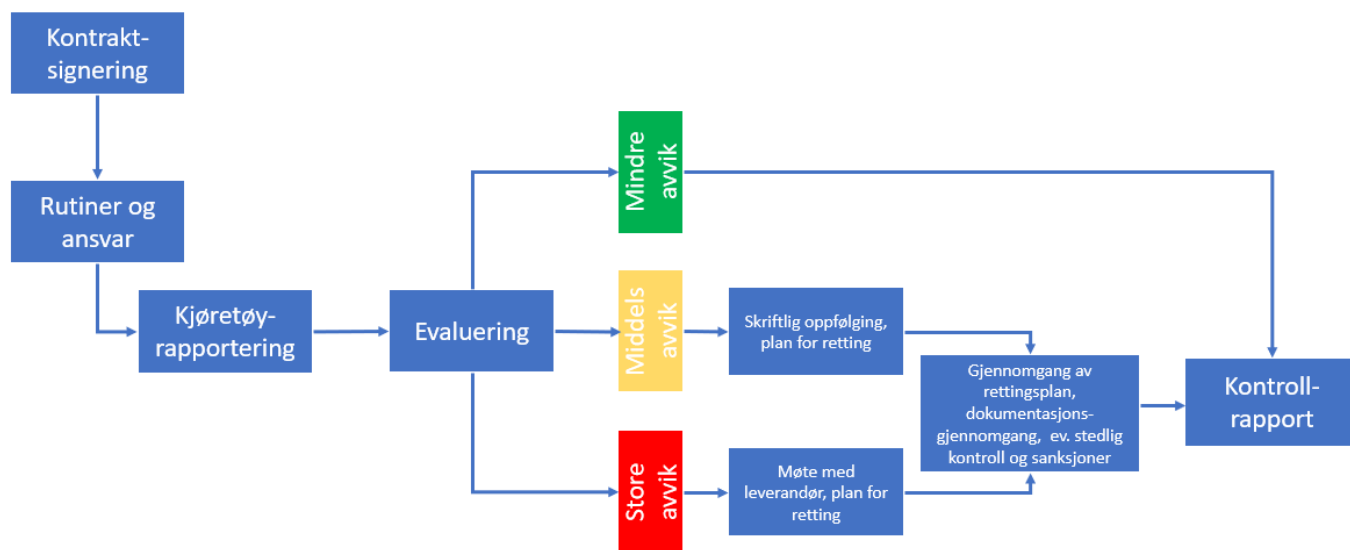
Alternativ B brukes når det ikke er satt minimumskrav eller det benyttes en kombinasjon av minimumskrav og tildelingskriterium. Inkluder teksten i rødt dersom det er satt minimumskrav til deler av transporten.

Alternativ C kan alltid benyttes. Huskes å sette en størrelse på dagmulkt.

6.0 Kontraktsoppfølging

Det er viktig å kontrollere at leverandør oppfyller kontraktkravene til transport, herunder benytter kjøretøyteknologien de har sagt at de skal benytte ved tilbudsinnlevering. Under følger et forslag til oppfølging av leverandør i kontraktperioden som kan benyttes både når det er satt minimumskrav og/eller tildelingskriterium.

Ved kontraktsignering eller oppstartsmøte med leverandør, bør planen for kontraktsoppfølging gjennomgås. Planen bør innlemmes i interne rutiner for å sikre at aktivitetene blir gjennomført. I vedlegg 1 (nederst i dokumentet) finnes et eksempel på en ansvarsmatrise for alle aktivitetene i kontraktsoppfølgingen. Flytskjemaet nedenfor gir en oversikt over forløpet for kontraktsoppfølgingen.

Figur: Oversikt kontraktsoppfølging

6.1 Kjøretøyrapportering

Det legges opp til at det bes om egenrapportering på følgende tidspunkt:

- 6 mnd. etter kontraktoppstart
- Første kontraktsår
- Andre kontraktsår
- Tredje kontraktsår
- Fjerde kontraktsår

Tidspunktene behøver ikke å følge datoen for kontraktsinngåelse, men kan tilpasses virksomhetens årshjul eller det kan settes opp et bestemt tidspunkt per år for oppfølging av transportkrav i alle aktuelle kontrakter. Det er laget et skjema som sendes til leverandør («Kjøretøyrapportering») for utfylling, samt mal for brevttekst som kan benyttes ved utsendelse. Samme tekst og skjema kan benyttes ved alle rapporteringstidspunktene. I brevtteksten fylles korrekt dato inn for perioden rapporteringen skal gjelde for, f.eks. fra dato for kontraktsinngåelse til dato 6 mnd. etter kontraktsinngåelse; 01.01.2022 – 30.06.2022.

Formulering til brev/e-post

Innsending av kjøretøyrapportering

I henhold til kontrakt [navn og/eller kontraktnr.] mellom [Oppdragsgiver] og [leverandør], skal leverandør levere statistikk over alle kjøretøy som er benyttet på kontrakten jf. [ref. til riktig punkt i kontrakten]. Denne rapporteringen gjelder for perioden [xx.xx.xxxx – xx.xx.xxxx]

Leverandør bes fylle ut vedlagte Excel-skjema «Kjøretøyrapportering» og returnere til undertegnede innen [dato, f.eks. 2 uker fra utsendelse]. Ved ev. uklarheter eller spørsmål til utfyllingen, ta kontakt med undertegnede så snart som mulig.

Vennlig hilsen

[Kontraktsforvalter/Oppdragsgiver]

6.2 Evaluering av kjøretøyrapportering

Til rapporteringsskjema er det et tilhørende evalueringsskjema («Evaluering kjøretøyrapportering»). Evalueringsskjemaet er kun for intern bruk, og skal ikke sendes til leverandøren. I evalueringsskjemaet må følgende gjøres i fanen «Evaluering kjøretøyrapportering»:

- Kopiere inn fra besvarelsen leverandøren ga ved tilbudsinnivelse i tildelingskriteriet
- Velge riktig rapporteringsperiode og måleenhet satt i konkurransen
- Kopiere inn leverandørens kjøretøyrapportering

Når dette er gjort vil skjemaet vise om det er negative avvik mellom levert tilbud og levert rapportering, og evt. prosentvis avvik mellom forpliktende tilbud og levert rapportering.

Skjemaet kan også benyttes dersom minimumskrav A er benyttet (krav til at all transport på kontrakten skal gjennomføres med kjøretøy på elektrisitet, hydrogen eller biogass). I stedet for å kopiere inn tilbudet settes andel oppmøter/oppdrag lik 100% hvert av kontraktsårene.

I rapporteringsskjemaet bør det kontrolleres at angitt kjøretøy og drivstofftype stemmer overens. Dette kan gjøres ved å undersøke bokstavene i skiltnummeret (registreringsnummeret). Hovedregelen er som følger:

- Elektriske kjøretøy: EL, EK, EV, EB, EC, ED
- Hydrogenkjøretøy: HY
- Gasskjøretøy: GA

Statens vegvesens verktøy for kjøretøyopplysninger kan også benyttes for kontroll (klikk [her](#)). Ved å skrive inn registreringsnummer på oppgitte kjøretøy får man informasjon om hvilke drivstoff kjøretøyene går på (under «mål og vekt»).

Merk at kravene til i kontrakten gjelder per år. For første rapportering etter 6 mnd., er det derfor ingen krav til at leverandør må oppfylle andel oppmøter/oppdrag med nullutslipp siden kontrakten kun har vart i ett halvt år. Det kan imidlertid gi en god pekepinn for hvordan leverandør ligger an tidlig i kontraktperioden, og vil gi oppdragsgiver innsikt i plan for innfasing av nye kjøretøy dersom det er store avvik fra innlevert tilbud. Det er også nyttig å igangsette rutiner for rapportering og måling hos både oppdragsgiver og leverandør.

Eksempel: Dersom en leverandør har levert inn et tilbud som sier at han skal benytte en andel oppmøter/oppdrag med nullutslippstransport som er lik eller lavere enn 50%, kan han i utgangspunktet benytte 100% fossil transport første 6 mnd., dersom han benytter 100% nullutslippstransport de siste 6 mnd. av året. Man vil imidlertid få store avvik om man benytter evalueringsskjemaet.

6.3 Reaksjon

Ut fra andelen avvik som vises i evalueringsskjemaet, er det lagt opp til ulike reaksjoner overfor leverandør. Hver reaksjon har en tilhørende mal til svarbrev som kan benyttes og tilpasses slik man ønsker.

Ved mindre avvik (for eksempel < 10%), sendes svarbrev for mindre avvik til leverandør med krav om at leverandør retter avvikene til neste rapportering. Ved middels avvik (for eksempel 10-30%), sendes svarbrev for middels avvik til leverandør, hvor det ber om at leverandør ettersender en plan for retting av avvik. Denne må deretter kontrolleres for å sjekke om det er realistisk og vil føre til at avvikene rettes. Ved større avvik (for eksempel >30%) benyttes svarbrev for større avvik hvor leverandør innkalles til et møte for å forklare avvikene samt presentere en plan for retting. De angitte intervallene for hvorvidt avvikene er mindre, middels eller store er veiledende og kan tilpasses virksomhetens behov eller hva som synes hensiktsmessig i den enkelte kontrakt.

De årlige kontrollene må sees i sammenheng, så dersom leverandør har avvik i flere påfølgende rapporteringer bør det medføre strengere reaksjoner enn ved tilsvarende avvik i en enkelt rapport.

Reaksjon	Formulering til brev/e-post
A: mindre avvik (f.eks. <10%)	<p>Resultat av kontroll av transportkrav i kontrakt: ingen eller mindre avvik Viser til innsendt egenrapportering i henhold til kontrakt [navn og/eller kontraktnr.] mellom [Oppdragsgiver] og [leverandør].</p> <p>Egenrapporteringen avdekket et mindre avvik på x% mellom faktisk bruk av kjøretøy på kontrakten og innlevert tilbud i konkurransen. For hvert år av kontraktens levetid er dere forpliktet til å følge transportskjemaet med angitt andel bruk av kjøretøy på elektrisitet, hydrogen og biogass. Vi vil gjøre dere oppmerksom på nåværende status, og ber om at avvik rettes slik at det ikke forekommer avvik i forhold til innlevert tilbud ved neste rapporteringstidspunkt.</p> <p>Vennlig hilsen [Kontraktsforvalter/Oppdragsgiver]</p>
B: middels avvik (f.eks. 10-30%)	<p>Resultat av kontroll av transportkrav i kontrakt: middels avvik Viser til innsendt egenrapportering i henhold til kontrakt [navn og/eller kontraktnr.] mellom [Oppdragsgiver] og [leverandør].</p> <p>Egenrapporteringen avdekket et middels avvik på x% mellom faktisk bruk av kjøretøy på kontrakten og innlevert tilbud i konkurransen. For hvert år av kontraktens levetid er dere forpliktet til å følge transportskjemaet med angitt andel bruk av kjøretøy på elektrisitet, hydrogen og biogass.</p> <p>Vi ber om at dere oversender en plan for retting av dette avviket innen [dato, f.eks. 1 uke fra utsendelse].</p>

	<p>Planen for retting av avvik må inneholde oversikt over hvilke kjøretøy som skal settes inn på kontrakten i stedet for eksisterende kjøretøy. Oversikten må minimum inneholde registreringsnummer, drivstoffteknologi samt dato for innfasing. Dersom det er forhold utenfor deres kontroll som medfører avvik fra innlevert transportplan i tilbudet, ber vi om at dere vedlegger dokumentasjon på dette. Planen for retting må føre til at dere overholder transportplan i innlevert tilbud ved neste rapporteringstidspunkt.</p> <p>Vennlig hilsen [Kontraktsforvalter/Oppdragsgiver]</p>
<p>C – større avvik (f.eks. >30%)</p>	<p>Resultat av kontroll av transportkrav i kontrakt: store avvik Viser til innsendt egenrapportering i henhold til kontrakt [navn og/eller kontraktnr.] mellom [Oppdragsgiver] og [leverandør].</p> <p>Egenrapporteringen avdekket et større avvik på x% mellom faktisk bruk av kjøretøy på kontrakten og innlevert tilbud i konkurransen. For hvert år av kontraktens levetid er dere forpliktet til å følge transportskjemaet med angitt andel bruk av kjøretøy på elektrisitet, hydrogen og biogass. Vi ber om et møte hvor dere fremlegger årsakene til dette avviket samt presenterer en plan for retting.</p> <p>Planen for retting av avvik må inneholde oversikt over hvilke kjøretøy som skal settes inn på kontrakten i stedet for eksisterende kjøretøy. Oversikten må minimum inneholde registreringsnummer, drivstoffteknologi samt dato for innfasing. Dersom det er forhold utenfor deres kontroll som medfører avvik fra innlevert transportplan i tilbudet, ber vi om at dere vedlegger dokumentasjon på dette. Planen for retting må føre til at dere overholder transportplan i innlevert tilbud ved neste rapporteringstidspunkt.</p> <p>Møtet vil avholdes [sted, dato, klokkeslett, ev. andre møtedetaljer].</p> <p>Vennlig hilsen [Kontraktsforvalter/Oppdragsgiver]</p>

Dersom planen for retting av avvik som leverandøren oversender virker mangelfull eller usannsynlig, bør det vurderes å be om nærmere dokumentasjon på forholdene. Dette kan f.eks. være plan for nye kjøreruter for kjøretøyene, eller dokumentasjon på bestilling av nye kjøretøy. Om planen for retting ikke følges, bør det vurderes bruk av sanksjonsmulighetene i kontrakten, som dagbøter. Vurderinger av bruk av sanksjoner bør alltid gjøres i samråd med jurist. Dersom det er grunn til å tro at leverandørens egenrapportering ikke stemmer, bør stedlig kontroll av transporten på de angitte lokasjonene i kontrakten vurderes.

6.4 Kontrollrapport

Når kontrollen er gjennomført, fylles skjemaet under ut for kontrollrapport og arkiveres. Husk å fylle inn ev. oppfølgingspunkter til neste kontroll.

Mal for kontrollrapport – kjøretøyrapportering

Kontroll av transportkrav i kontrakt			
Leverandør		Saksnr.	
Kontraktnavn		Dato	
Kontraktnr.		Ansvarlig for kontroll	
Resultat		Kommentar (andel avvik)	
Mindre avvik avdekket	☐		
Middels avvik avdekket	☐		
Større avvik avdekket	☐		
Kommentarer (oppfølgingspunkter, sanksjoner m.m.)			

Oversikt oppgaver: Kontraktsoppfølging transportkrav

Fase	Aktivitet	Når	Hvem
Kontraktsignering	Gjennomgå forventninger og skjema for egenrapportering med leverandør. Ta utgangspunkt i innlevert tilbudsskjema og lagre denne som en fasit på saken.		
Ansvar og rutiner	Fyll inn aktivitetene i dette skjemaet i deres ordinære kontraktsoppfølgingsrutiner, alternativt benytt dette skjema og fyll ut datoer og ansvarlig. Lagres på sak og påminnelse legges i kalender el.l.		
Egenrapportering 1. gang (6 mnd etter kontraktsignering)	Send ut krav om levering av kjøretøyrapportering fra leverandør. Benytt mal for e-post og skjema.		
Vurdering	Motta egenrapportering og kopier svarene inn i evalueringsskjemaet. Sjekk om det er avvik fra innlevert tilbud: f.eks. < 10%: mindre avvik f.eks. 10-30%: middels avvik f.eks. >30%: store avvik Gjennomfør oppfølging basert på grad av avvik i leveransen.		
Reaksjon A: mindre avvik	Ved mindre avvik: Gjør leverandør oppmerksom på ev. avvik som finnes og be om at de rettes umiddelbart slik at det ikke forekommer avvik ved neste kontroll. Benytt mal for svarbrev for mindre avvik.		
Reaksjon B: middels avvik	Ved middels avvik: Be om et utfyllende svar fra leverandør med plan for retting.		

	Kontroller at planen fører til en endring slik at leverandør er i rute i henhold til transportplan i innlevert tilbud. Benytt mal for svarbrev for middels avvik.		
Reaksjon C: store avvik	Ved store avvik: Be om et møte med leverandør for å undersøke grunnen til avvikene, samt en plan for retting av avvik. Kontroller at planen fører til en endring slik at leverandør er i rute i henhold til transportplan i innlevert tilbud. Benytt mal for svarbrev for store avvik.		
Kontrollrapport	Lagre kontrollrapport på saken. Husk å notere oppfølgingspunkter. Benytt mal for kontrollrapport		
Egenrapportering 2. gang (1 år etter kontraktsignering)	Send ut krav om levering av egenrapportering fra leverandør. Benytt mal for e-post og skjema. Gjennomfør vurdering og oppfølging som etter første gangs rapportering.		
Egenrapportering 3. gang (2 år etter kontraktsignering)	Send ut krav om levering av egenrapportering fra leverandør. Benytt mal for e-post og skjema. Gjennomfør vurdering og oppfølging som etter første gangs rapportering.		
Egenrapportering 4. gang (3 år etter kontraktsignering)	Send ut krav om levering av egenrapportering fra leverandør. Benytt mal for e-post og skjema. Gjennomfør vurdering og oppfølging som etter første gangs rapportering.		
Egenrapportering 5. gang (4 år etter kontraktsignering)	Send ut krav om levering av egenrapportering fra leverandør. Benytt mal for e-post og skjema. Gjennomfør vurdering og oppfølging som etter første gangs rapportering.		